

12.04.2023

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**12 Nisan 2023
Çarşamba**

12.04.2023

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

12 Nisan 2023 Çarşamba

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

TEBLİĞ

— Bitkisel Üretime Destekleme Ödemesi Yapılmasına Dair Tebliğ (Tebliğ No: 2022/37)’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (No: 2023/25)

KURUL KARARI

— Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunun 07/04/2023 Tarihli ve 10569 Sayılı Kararı

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

— Anayasa Mahkemesinin 11/1/2023 Tarihli ve 2019/4055 Başvuru Numaralı Kararı

Birçok şehrin belediye başkanı bu iftarda buluştu

Ankara Toptancı Hali'nin geleneksel iftar yemeği, birçok şehrin belediye başkanını bir araya getirdi.

Ankara Toptancı Hali'nin düzenlediği iftar yemeğine; Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Mansur Yavaş, Mersin Büyükşehir Belediye Başkanı Vahap Seçer, Adana Büyükşehir Belediye Başkanı Zeydan Karalar, Antalya Büyükşehir Belediye Başkanı Muhittin Böcek, Yenimahalle Belediye Başkanı Fethi Yaşar ve **Ankara Ticaret Borsası** Başkanı Faik Yavuz katıldı.

Ankara Hal Yönetim Kurulu Başkanı Ceyhan Gündüz, düzenledikleri iftar programına katılımları için tüm belediye başkanlarına teşekkürlerini iletti. Başkan Gündüz, iftar sonrasında belediye başkanları ile bir araya gelerek, istişarelerde bulundu.

Bakan Kirişci: Soğan fiyatları bir haftaya düşecek

Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişci, yılbaşından bu yana yüzde 60 zamlanan dana etinin fiyatına yönelik "Tamam ben de kabul ediyorum, et fiyatı yüksek" dedi. Kirişci ayrıca soğan fiyatlarının bir hafta içinde düşeceğini söyledi.

Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişci, 'AK Parti Aday Tanıtımı ve Seçim Beyannamesi Toplantısı'nda açıklamalarda bulundu. Kirişci, gıda fiyatlarıyla ilgili dana etinin fiyatının yüksek olduğunu, bir hafta sonra da soğanın fiyatının düşeceğini söyledi.

NTV'nin sorularını yanıtlayan Kirişci, çiftçilerin ekonomik olarak iyi durumda olduklarını dile getirdi. Çiftçiler için son birkaç yılın iyi geçmediği ve artan maliyetler sebebiyle zorlandığı ifade edilerek AK Parti'nin seçim beyannamesinde somut vaatler olup olmadığı sorulması üzerine Kirişci şunları söyledi: "Şimdi bir şeyi düzeltelim. Şu anda çiftçilerimiz gayet güzel para kazanıyorlar. Ekonomik olarak gayet iyi durumdalar. Ben göreve geldiğimden bu güne 13 ay geçti. 37 ilde sektör paydaşlarıyla toplantı yaptım. Bir tane sizin ekranlarınızda konu edebileceğiniz bir çiftçinin tepkisini yansıtan bir olay yaşamadım. Bu dürüstçe söylüyorum" dedi.

2022'de fiyatını dörde katlayarak zam şampiyonu olan kuru soğan, bu yıl da fiyat artışını sürdürdü. İstanbul'da kilosu 30 lirayı bulan kuru soğan tartışmalara sebep olurken Kirişci, fiyatların bir hafta içerisinde düşeceğini ifade etti. Soğanın kışlık üretimi ile erkenci üretimi arasında bir geçiş döneminde olduğunu söyleyen Kirişci

12.04.2023

“Bir haftası var. Soğanın fiyatının nasıl düştüğünü göreceğiz. Üretimle ilgili bir arz problemimiz yok” diye konuştu.

Bakan Kirişçi, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından açıklanan son enflasyon verilerine göre bile bir önceki aya göre yüzde 19,9 ve yılbaşından bu yana yüzde 60 zamlanan dana etinin fiyatına yönelik de açıklamalarda bulundu. Dana etinin fiyatının yüksek olduğunu kabul eden Kirişçi, şunları söyledi: "Tamam ben de kabul ediyorum et fiyatı yüksek. Sözleşmeli üretimle hayvanı besiciye beslettir. Kilosuna geldiğinde kes. İster market, ister kasap reyonunda satılsın. Bak bu hem ister istemez zinciri kısaltıyor hem aradaki bazı art niyetli insanları çıkartıyor."

Kırmızı ette son durum: "Kimse indirim beklemesin"

İzmir Kasaplar Odası Başkanı Melih Şenkara, kırmızı ette artışın devam edeceğini, ne üreticinin ne kasapların önünü gördüğünü belirterek "Kimse indirim beklemesin" dedi.

Hali hazırda yüksek enflasyon nedeniyle birçok ürünün fiyatı artarken, kırmızı ette yılbaşından beri fiyat artışı durdurulamıyor.

Cumhuriyet'ten Erman Şentürk'a konuşan Şenkara, üretimdeki düşüş sürdükçe fiyatların yükseldiğini hatırlattı.

Şenkara şunları ifade etti: "Fiyatların düşmesini beklemek hayalperestlik olur. Dananın kesim fiyatı 180 liraya ulaştı, karkas dana etinin kesim fiyatı ise 210 lira bandında. Maliyetler ortada. İzmir'de şu anda kıymanın kilo fiyatı etin cinsine göre 300 liradan başlıyor ve 350 liraya kadar gidiyor. Seçimlere kadar et fiyatlarının bu seviyede devam edeceğini tahmin ediyoruz. Biz esnaf olarak önümüzü göremiyoruz. Yaza fiyatların ne olacağını biz de bilemiyoruz."

Destek gideri karşılamıyor

Fiyatların sabitlenebilmesi için en önemli adımın üretim olduğunu belirten Şenkara, "Kesimi değil, besiciliği desteklesinler. 60 bin liralık büyükbaş hayvan için 250-300 lira ödemek teşvik değildir. Sunulan destekler bugün giderleri bile karşılamıyor" dedi.

Lavrov'dan tahıl anlaşması için 60 günlük mühlet

Rusya Dışışleri Bakanı Sergey Lavrov, son olarak 60 gün uzatılan Tahıl Koridoru Anlaşması'nın Rusya'nın tahıl ve gıda ürünlerinin sevkiyatında normalleşme sağlanmaması halinde bu sürenin sonunda bitebileceğini söyledi.

Ankara'da Dışışleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu ile görüşmesi sonrası düzenlenen basın toplantısında konuşan Rusya Dışışleri Bakanı Lavrov, Tahıl Koridoru Anlaşması'nın, Rusya'nın tahıl ve gıda ürünlerinin sevkiyatında normalleşme sağlanmaması halinde 60 gün içerisinde bitebileceğini açıkladı.

Batı'nın Rusya'ya karşı tutumunu eleştirirken Lavrov, "Uluslararası alanda bir rakip görmek istemiyorlar. Bağımsız, egemen politika yürüten ülkelere karşı çeşitli faaliyetlerde bulunuyorlar. Rusya'yı yendikleri zaman sıra Çin'e gelecek." ifadelerini kullandı.

Rusya'nın Ukrayna savaşı konusunda görüşmelerden imtina etmediğini söyleyen Lavrov, "Fakat bunlar ancak bizim haklı çıkarlarımızın ve hassasiyetlerimizin dikkate aldığı durumlarda yürütülebilir." dedi.

Çavuşoğlu ise, savaşın tüm dünyaya zarar vermeye devam ettiğini söylediği konuşmasında, Türkiye'nin müzakereler yoluyla savaşa son verilmesi konusundaki beklentilerini bir kez daha mevkidaşına iletliğini kaydetti.

Çavuşoğlu ayrıca, Tahıl Koridoru kapsamında Rus tahılı ve gübresinin ihracının önündeki engellerin kaldırılması konusundaki Türkiye'nin pozisyonunu yineledi.

Toprağın su tutma kapasitesini artıran gübre geliştirildi

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi (ESOGÜ) Fen-Edebiyat Fakültesi Biyoloji Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Ahmet Çabuk ve ekibi, yeni nesil yerli mikrobiyal gübre geliştirdi.

Yaklaşık 7 yıllık AR-GE çalışması sonucu geliştirilen gübrenin, içerdiği bakteriler sayesinde havadaki azotu bitkinin kullanabileceği hale getirip, fosfatı çözündürerek hem ürünün hem de toprağın kalitesinin artırılması hedefleniyor. Projeye ilişkin değerlendirmede bulunan Prof. Dr. Ahmet Çabuk, tarımda kullanışlı olacak yararlı mikroorganizmaları mikrobiyal gübreye dönüştürüp ürünleştirdiklerini belirtti.

Bakterileri izole ettik

İyi tarım uygulamaları yapıp, iyi verim alınan arazilerden çiftçilerin izniyle toprak örnekleri aldıklarının bilgisini veren Çabuk, "Bu örneklerden havadaki serbest azotu bitkinin kullanabileceği hale dönüştüren ve fosfatı çözündürebilen bakterileri izole ettik. Bakterileri laboratuvarında test ettik. Bu özellikleri en iyi şekilde veren bakterileri tercih ettik. Mikroorganizmaları Türkiye'deki tarım arazilerinden izole ettiğimiz için mikrobiyal gübremiz dışa bağımlılığı olmayan yerli ve milli bir ürün oldu. Bu bakterileri izole ettikten sonra tanımlamalarını şirketimiz adına yaptık ve ürünümüz tescillendi" dedi.

3 ülkede denendi

12.04.2023

Mikrobiyal gübrenin evre dostu olduğunun altını çizen abuk, “Mikrobiyal gübre, toprak iyileştirilmesi, toprağın su tutma kapasitesinin artırılması gibi avantajlarıyla karşımıza çıkıyor. Böylece bitki gelişimini destekleyen, daha fazla besin kaynağına erişebilecek bir hale geliyor. Bu da hem kök gelişimine hem yeşil aksamın gelişimine hem de ürün verimine etki ediyor. Geliřtirdiėimiz mikrobiyal gbreyi bugüne kadar Türkiye'deki 28, Bulgaristan'daki 3 şehirde ve Hollanda'da farklı alanlarda, çeşitli ürünlerde ve iklim koşullarında denedik. Tüm deneme alanlarından başarılı sonuçlar aldık” diye konuştu.

Cargill, 16 ilde 5 bin çiftçi ile onarıcı tarıma odaklandı

Cargill'in sosyal ve dijital dönüşümü desteklemek amacıyla başlattığı 1000 Çiftçi 1000 Bereket Programı beşinci yılına girdi. Çiftçilere bugüne kadar yüzde 20'ye varan verim artışı sağlayan programın sosyal yatırım getirisi her 1 TL'ye karşılık 3,23 TL oldu.

Cargill'in 1000 Çiftçi 1000 Bereket Programı, beşinci yılında Türkiye'deki çiftçileri üretimleri için gerekli olan dijital tarım araçları ve kaynaklarla buluşturmaya devam ediyor. Programa yeni sezonda Amasya ve Tokat'tan 100 çiftçi dahil oldu. 1000 Çiftçi 1000 Bereket aynı zamanda çiftçilere ücretsiz sunduğu bir dizi dijital tarım aracı ile onarıcı tarım odağını da yeniliyor.

5 bin mısır, ayçiçeği ve kanola üreticisi katıldı

Program, 16 ilde yaklaşık 5 binin üzerinde mısır, ayçiçeği ve kanola üreticisiyle yoluna devam ediyor ve toplamda 400 bin dekarlık bir alanı kapsıyor. Ulusal ve uluslararası 40'a yakın ödüle layık görülen 1000 Çiftçi 1000 Bereket, Türkiye'deki tarım ve gıda alanında sosyal etki araştırması ve ölçümlemesi yapılan ilk kurumsal sosyal sorumluluk programı. Program kapsamında sunulan hizmet ve eğitimlerin çevresel, sosyal ve ekonomik anlamda yarattığı etkiler Yatırımın Sosyal Geri Dönüşü (SROI – Social Return On Investment) yöntemi kullanılarak finansal değere dönüştürülüyor. SROI, 1000 Çiftçi 1000 Bereket başladığından bu yana her yıl artarken, 2022 itibarıyla program, ana paydaşları olan çiftçiler üzerinde her 1 TL'ye karşılık 3,23 TL değerinde etki yarattı.

Cargill Türkiye, Orta Doğu ve Afrika Yönetim Kurulu Başkanı ve CEO'su Murat Tarakçıoğlu, şu bilgileri verdi:

“Yüzde 20 verimlilik ile karlılığı artıyorlar”

“Programa katılan çiftçiler için onarıcı tarımı artırmak ve çevresel etkiyi azaltmak için somut adımlar attık ve bu, SROI ile hesaplanan sosyal etkimizin her yıl artmasına olanak tanıyor. Dünya nüfusunu sürdürülebilir bir şekilde beslemek için atılması gereken doğru adımların ötesinde, bu uygulamalar çiftçiler için maliyetleri azaltıyor ve yüzde 20'ye yakın verimlilik sağlayarak kârlılığını artırıyor” dedi.

Açıklamada 1000 Çiftçi 1000 Bereket Programı'nın sürdürülebilirlik odaklı çabaları kapsayacağı belirtildi. İş sağlığı konusunda kapsamlı eğitimler ve onarıcı tarım eğitimleri de verilecek.

IMF, Türkiye'nin 2023 büyüme beklentisini düşürdü

IMF, Türkiye'nin 2023 yılı için büyüme beklentisini indirirken, 2024 yılı için beklentisini yukarı yönlü revize etti. 2023 yılı büyüme tahmini yüzde 2,7'ye çekilirken; 2024 yılı için büyüme beklentisi yüzde 3,6'ya yükseltildi.

Uluslararası Para Fonu (IMF), Türkiye'nin **büyüme beklentisini 2023** yılı için indirdi, **2024** yılı için yükseltti.

IMF'nin sonbahar dönemi "Global Ekonomik Görünüm Raporu"na göre, Ocak ayında yayımlanan ara dönem raporunda yüzde 3,0 olarak tahmin edilen **2023** yılı büyüme tahmini, yüzde 2,7'ye çekildi. **IMF**, **2024** yılı için **büyüme beklentisini** ise yüzde 3,0'ten yüzde 3,6'ya yükseltti.

Raporda, 2023 yılı ortalama **tüketici fiyatları beklentisi** yüzde 51,2'den yüzde 50,6'ya çekilirken, gelecek yıl için beklenti yüzde 35,2 seviyesinde oluştu.

IMF, cari işlemler açığının **GSYH**'ye oranını bu yıl için yüzde -3,9'dan yüzde -4,0'a indirdi, gelecek yıl beklentisini yüzde -3,2 olarak belirledi.

IMF, Türkiye'nin 2023 yılı **işsizlik beklentisi** yüzde 10,5'ten yüzde 11,0'e yükseltirken, 2024 yılı beklentisi yüzde 10,5 olarak açıkladı.

"Riskler aşağı yönlü" uyarısı

Borç seviyelerinin yüksek seyretmeye devam ettiğine de dikkati çekilen raporda, bu durumun politika yapıcılarının yeni zorluklara yanıt verme kabiliyetini sınırladığı aktarıldı.

Raporda, Rusya'nın Ukrayna'da başlattığı savaşın ardından hızla yükselen emtia fiyatlarının gevşediği ancak savaşın devam ettiği ve jeopolitik gerilimlerin yüksek olduğuna işaret edildi.

Raporda, "Düşen gıda ve enerji fiyatları ile iyileşen tedarik zinciri işleyişinden kaynaklanan olumlu gelişmelere rağmen finans sektöründeki son çalkantıyla artan belirsizlikle riskler kesin olarak aşağı yönlü." denildi.

Küresel ekonomik büyüme oranının 5 yılda yüzde 3'te sabitleneceği tahmin ediliyor

IMF'nin raporunda, geçen yıl yüzde 3,4 büyüdüğü tahmin edilen dünya ekonomisinin, bu yıl yüzde 2,8 ve 2024'te yüzde 3 büyümesinin beklendiği kaydedildi.

IMF'nin ocak ayında yayımlanan tahminlerinde, dünya ekonomisinin 2023'te yüzde 2,9 ve 2024'te yüzde 3,1 büyüyeceği öngörülmüştü.

Raporda, küresel ekonomik büyüme oranının 5 yılda yüzde 3'te sabitlenmesinin beklendiği, bunun 1990'dan bu yana en düşük orta vadeli büyüme tahmini olduğu belirtildi.

Küresel enflasyonun ise düşük emtia fiyatları nedeniyle 2022'deki yüzde 8,7 seviyesinden 2023'te yüzde 7'ye düşmesinin beklendiği aktarılan raporda, çekirdek enflasyonun daha yavaş düşebileceği ve enflasyonun hedefe döndürülmesinin 2025'ten önce olası olmadığı bildirildi.

Gelişmiş ekonomilerin büyümesinde yavaşlama bekleniyor

Gelişmiş ekonomilerin büyümesinde belirgin bir yavaşlama görülmesinin beklendiğine işaret edilen raporda, geçen yıl yüzde 2,1 büyüdüğü tahmin edilen ABD ekonomisinin, bu yıl yüzde 1,6 ve 2024'te yüzde 1,1 büyümesinin beklendiği kaydedildi.

IMF'nin ocak ayındaki tahminlerinde, ABD ekonomisinin bu yıl yüzde 1,4 ve 2024'te yüzde 1 büyüyeceği öngörülmüştü.

Geçen yıl yüzde 3,5 olduğu tahmin edilen Euro Bölgesi ekonomisinin büyüme hızının da bu yıl yüzde 0,8'e gerilemesinin beklendiği aktarılan raporda, bölge ekonomisinin 2024'te yüzde 1,4 büyümesinin tahmin edildiği kaydedildi.

IMF'nin ocak ayındaki tahminlerinde, Euro Bölgesi ekonomisinin bu yıl yüzde 0,7 ve gelecek yıl yüzde 1,6 büyüyeceği öngörülmüştü.

Raporda, daha önce bu yıl yüzde 0,1 büyümesi öngörülen Almanya ekonomisinin, 2023'te yüzde 0,1 küçülmesinin beklendiği belirtilirken, Fransa ekonomisi ile ilgili büyüme tahmininin bu yıl için yüzde 0,7 olarak korunduğu aktarıldı. İtalya ile ilgili büyüme beklentisinin bu yıl için yüzde 0,6'dan yüzde 0,7'ye yükseltildiği kaydedilen raporda, İspanya ile ilgili büyüme tahmininin yüzde 1,1'den yüzde 1,5'e çıkarıldığı bildirildi.

Raporda, gelecek yıla ilişkin büyüme tahminlerinin Almanya için yüzde 1,4'ten yüzde 1,1'e, Fransa için yüzde 1,6'dan yüzde 1,3'e, İtalya için yüzde 0,9'dan yüzde 0,8'e ve İspanya için yüzde 2,4'ten yüzde 2'ye indirildiği belirtildi.

Daha önce bu yıl yüzde 0,6 daralması öngörülen İngiltere ekonomisinin yüzde 0,3 küçülmesinin beklendiği aktarılan raporda, ülke ekonomisinin 2024 yılı büyüme tahmininin yüzde 0,9'dan yüzde 1'e çıkarıldığı bildirildi.

Raporda, söz konusu revizyonlarla gelişmiş ülkeler grubuna yönelik büyüme beklentileri 2023 yılı için yüzde 1,2'den yüzde 1,3'e çıkarılırken, 2024 için yüzde 1,4 olarak korunduğu kaydedildi.

Çin ekonomisinin bu yıl yüzde 5,2 büyümesi tahmin ediliyor

Yükselen piyasalar ve gelişmekte olan ülke ekonomilerinin büyüme tahminlerine de yer verilen raporda, Çin'in bu yıla ilişkin ekonomik büyüme beklentisinin yüzde 5,2 ve 2024 yılı büyüme tahmininin yüzde 4,5 olarak korunduğu aktarıldı.

Hindistan ekonomisinin büyüme beklentisinin bu yıl için yüzde 6,1'den yüzde 5,9'a ve gelecek yıl için yüzde 6,8'den yüzde 6,3'e indirildiği kaydedilen raporda, Rusya ekonomisi ile ilgili büyüme tahmini bu yıl için yüzde 0,3'ten yüzde 0,7'ye çıkarılırken, gelecek yıl için yüzde 2,1'den yüzde 1,3'e düşürüldüğü belirtildi.

Raporda, bu revizyonlarla yükselen piyasalar ve gelişmekte olan ülke ekonomilerine yönelik büyüme beklentisinin 2023 için yüzde 4'ten yüzde 3,9'a indirildiği, 2024 yılı için yüzde 4,2 olarak korunduğu aktarıldı.

Kapalıçarşı ve bankalar arasındaki makas açılıyor

TCMB'nin %8.5 olan politika faizinin aksine KKM'de tavan faizin kaldırılması ile TL mevduat faizinde 20 yılın zirvesi görüldü. 3 aya kadar vadeli mevduatın ortalama faizi %29.3 oranlarında gerçekleşirken, bankaların yüksek montanlı TL mevduata verdiği faiz %35'e doğru yaklaştı. Kur tarafında ise Kapalıçarşı ve bankalar arasındaki döviz fiyatları arasında 40-50 kuruşa varan farklar gözlemleniyor.

TCMB'nin %8.5 olan politika faizinin aksine KKM'de tavan faizin kaldırılması ile TL mevduat faizinde 20 yılın zirvesi görüldü. 3 aya kadar vadeli mevduatın ortalama faizi %29.3 oranlarında gerçekleşirken, bankaların yüksek montanlı TL mevduata verdiği faiz %35'e doğru yaklaştı. Kur tarafında ise Kapalıçarşı ve bankalar arasındaki döviz fiyatları arasında 40-50 kuruşa varan farklar gözlemleniyor.

Sözcü Gazetesi'nden Mehtap Özcan Ertürk'ün haberine göre TCMB tarafından bankalara, "döviz fazlası olanlara doları daha yüksek kurdan satın" talimatı gönderildi. Bu olağan dışı adımla ise kambiyo rejiminde kısıtlama olan ülkelerin başvurduğu bir yöntem olan 'çoklu kur' döneminin kapıları aralandı. Yine Merkez Bankası'nın talimatı ile bankalar döviz alış satış fiyatı arasındaki farkı ciddi düzeyde artırdı. Ekonomistler piyasada ortaya çıkan 'ikili kur ve ikili faiz' tehlikesinin yarattığı tahribatın giderek büyüdüğüne dikkat çekiyor.

"Görülmemiş bir krizle sonuçlanabilir"

İYİ Parti Kalkınma Politikaları Başkanı Ümit Özlale süreci eleştirdiği Twitter hesabında "Kur piyasasında kusursuz fırtınanın geldiğini nasıl anlarsınız? Spot piyasa ile Kapalıçarşı arasındaki marja bakarak! Geçen hafta yüzde 1'lerde olan marj şimdi yüzde 2.5-3'lere doğru gidiyor" dedi. Özlale, "Kapalıçarşı'da oluşan fiyat değişimi yüzünden bazı bankalar oraya işlemi kapatmış durumda. Hal böyle olunca spot piyasa ile Kapalıçarşı arasındaki marj büyüyor. Bu hayra alamet değil. Ekonomi yönetimindeki cehaletin sonucu eşi benzeri görülmemiş bir krizle sonuçlanabilir" yorumunu yaptı.

"Kamu bankaları risk alıyor"

Piyasalarda oluşan 'çoklu faiz'e dikkat çeken Ekonomist Güldem Atabay özel bankaların şirketlere düşük faizden kredi vermezken, tahvil tutma pahasına ihtiyaç kredi faizlerini yükselttiklerini, kamu bankalarının ise vatandaşın cebinden sermaye ekleyerek risk aldığını ve kredi kullandırıldığını söyledi.

Bankalardan 70 bin TL'nin üstü krediye izin yok!

Tahvil zorunluluğu, TL dönüşüm oranı hedefi, yabancı para zorunlu karşılık artışlarının üzerine bir de seçim belirsizliği ile karşı karşıya olan bankacılık sektörü ihtiyaç kredilerinde 70 bin liranın üzerinde kredi vermemeye başladı. KOBİ kredileri de belirsizlik nedeniyle sekteye uğradı.

Şebnem TURHAN

Bankacılık sektöründe işler karıştı. Zaten sürekli güncellenen regülasyonlarla uğraşan sektörün üzerine bir de seçim belirsizliği yükü bindi. Son olarak da geçen hafta cuma günü Merkez Bankası'nın tahvil tesisi zorunluluğu ile ilgili yükleri ağırlaştırması sonrasında kredi kanalları neredeyse kapandı. Bilgi veren bankacılık sektörü kaynakları ihtiyaç kredisinde regülasyonlardan muaf olan 70 bin liranın üzerine asla çıkılmadığını, ticari kredilerin bıçak gibi kesilmesinin yanı sıra yine regülasyondan muaf olan KOBİ kredilerinde bile yavaşlamaya gittiklerini vurguladı. Hem kamu hem yerli hem de yabancı bankalarda şu anda isterseniz de 70 bin liranın üzeri ihtiyaç kredisi almanız mümkün görünmüyor.

Hatırlanacağı üzere Merkez Bankası geçen cuma günü TL mevduat oranında tahsis tesis yükümlülüğü oranını yüzde 60'a yükseltmiş, TL mevduat dönüşüm oranı hedeflemesini geri getirdi. Bunun yanı sıra ihtiyaç ve ticari kredi faizinde üst limitin aşılması durumundaki menkul kıymet tesis yükümlülüğü oranını yüzde 150'ye çıkardı ve TL mevduat oranı yüzde 60'ın altında kalan bankalara da yabancı para mevduat

oranı için zorunlu karşılık oranını 5 puan artırdı. Bu değişiklik öncesinde de bankacılık sektörünün kredi arzı oldukça düşük seyrediyordu.

Kamu bankalarına yazılı talimat geldi

Uygulanan tedbirler ve menkul kıymet alım zorunlulukları bankacılık sektörünün ilk çeyrekte özellikle taksitli ticari krediler konusunda iştahsız davrandığını ortaya koydu. Ancak cuma günkü değişiklik sonrası bu iştahsızlık genele yayıldı. Bir kamu bankası kaynağı cuma günü yaşanan Merkez Bankası değişiklikleri sonrasında yazılı olarak ihtiyaç kredilerinde 70 bin sınırının konut kredilerinde ise 250 bin sınırının aşılması yönünde talimat geldiğini dile getirdi.

70 bin TL üzeri için faiz oranı yeterli değil

Kamu bankaları bu konuda yalnız değil. Üç ayrı yerli özel ve yabancı banka kaynakları da 70 bin lira sınırının ihtiyaç kredisinde aşılmasına çalışıldığını doğruladı. Bir kaynak 70 bin lira altında kredi vermeye devam ettiklerini ancak üstüne çıkmaya hevesleri olmadığını dile getirirken ihtiyaç kredisi faizlerinin daha yüksek miktarlarda kredi vermeyi güçleştirdiğini vurguladı. Aynı kaynak 70 bin liranın üzerinde kredi vermek için aylık en az yüzde 3,5-4 seviyesinde faiz uygulamak gerektiğini ancak bunu ne kredi alanın ne de bankanın bu yüksek kredi faizi sonrası menkul kıymet alım zorunluluğunu karşılayabileceğini ifade etti. KOBİ'lere de her ne kadar regülasyonlardan muaf olsa da kredi faiz oranı düşüklüğü nedeniyle kredi vermekten kaçınıldığını söyleyen aynı kaynak seçim belirsizliğinin de sektörü zorladığını dile getirdi.

İhtiyaç kredisinde vadeler de kısaldı

Bir diğer bankacılık sektörü kaynağı ise 70 bin lira olan limite verilen vadenin de 24 aya gerilediğini ifade ederek bankaların kredi arzını oldukça daralttığını vurguladı. Tüm özel bankalarda seçim öncesi kredinin olabildiğinde vermemeye doğru evrildiğine dikkat çeken kaynak bireysel ihtiyaç kredisinde eğer 70 bin liranın üzerine çıkılırsa da en fazla 200 bin lira verildiğini onun da 12 ay vade ile sınırlandırıldığını vurguladı. KOBİ kredilerinde de iştahsızlığın sürdüğünü söyleyen aynı kaynak seçim öncesi hiçbir bankanın elini taşın altına koymak istemediğini söyleyerek aslında kredi talebi olduğunu talep edenlerin de faizi sorun etmediğini asıl sorunun kredi arzının bilinçli olarak daraltılması olduğuna vurgu yaptı. Bankacılık sektörü kaynağı seçimlerin ikinci tura kalması durumunda ise o 2 haftalık süreçte kredi arzının sınırlanacağına da dikkat çekti.

Mevduat faizleri yüzde 30-35 seviyesinde

Bir başka bankacılık sektörü kaynağı bireysel kredilerde çok iştahlı olmadıklarını ancak 70 bin liraya olan kredileri vermeye devam ettiklerini belirtti. Aynı kaynak bu tarz kredilerin toplam kredilerin yüzde 70'ine yakının oluşturduğuna işaret ederek

mevduat faizlerinde de hafif de olsa yükselişin sürdüğünü vurguladı. Başka bir kaynak ise TL mevduat faizlerinin yüzde 30-35 arasında seyrettiğini kaydetti.

İlk çeyrekte taksitli ticari kredi büyümesi yüzde 7,23

Mevduat bankalarının kredilerde payı (%)		İhtiyaç	Taksitli ticari	KOBİ kredileri
	Kamu mevduat	27,73	59,36	46,03
	Yerli özel mevduat	40,31	20,51	21,33
	Yabancı mevduat	30,01	14,03	16,98

BDDK haftalık verilerinden yapılan hesaplama göre bu yılın ilk çeyreğinde geçen yılsonuna göre bankacılık sektöründe ihtiyaç kredileri yüzde 21,1, taksitli ticari krediler yüzde 7,23, KOBİ kredileri ise yüzde 16,4 büyüdü. Enflasyon ise ilk çeyrekte yüzde 12,52 seviyesinde hesaplandı. Yani taksitli ticari kredi büyümesi enflasyonun altında bir performans gösterdi. Kamu mevduat bankaları ise ilk çeyrekte ihtiyaç kredilerinde gaza basmış görünüyor. İlk çeyrekte kamu mevduat bankalarının ihtiyaç kredilerinde büyümesi yüzde 40, taksitli ticari kredilerde yüzde 10,57 ve KOBİ kredilerinde ise yüzde 23,43 seviyesinde. Yerli özel mevduat bankaları ihtiyaç kredisinde yüzde 15,95, ile enflasyonun üzerinde büyüme gösterirken taksitli ticari kredilerde sadece yüzde 1,45, KOBİ kredilerinde ise yüzde 6,61 yükseliş sağladı. Yabancı mevduat bankalarında da durum benzer. İhtiyaç kredilerinde büyüme yüzde 16,96, taksitli ticari kredilerde yüzde 2,4 ve KOBİ kredilerinde yüzde 3,97.

Kamu bankaları dışında ticariye uzak kaldılar

Sektör ve mevduat bankalarında ilk çeyrekte kredi büyümesi (%)		İhtiyaç	Taksitli ticari	KOBİ kredileri
	Sektör	21,10	7,23	16,4
	Kamu mevduat	40,02	10,57	23,43
	Yerli özel mevduat	15,95	1,45	6,61
	Yabancı mevduat	16,96	2,4	3,97

Mevduat bankalarının kredilerdeki payına bakıldığında da kamu bankalarının tüzel müşterilere ilk çeyrekte en fazla kredi sağlayan grup olduğu görülüyor. Zaten ilk çeyrek kredi büyüme verileri de bu durumu doğruluyor. Yine BDDK haftalık verilerinden yapılan hesaplama kamu mevduat bankalarının taksitli ticari kredilerdeki payı yüzde 59,36 ve KOBİ kredilerindeki payı da yüzde 46,03. Yerli özel mevduat bankalarının taksitli ticari kredilerde payı yüzde 20,51 iken yabancı mevduat bankalarının yüzde 14,03 seviyesinde. KOBİ kredilerinde ise yerli özel mevduat bankaları yüzde 21,33 pay alırken yabancı mevduat bankaları yüzde 16,98 pay alıyor.

TL mevduat oranında yabancı bankalar önde

Sektörde ve mevduat bankalarında TL mevduat oranı (%)		Toplam	Bireysel	Tüzel
	Sektör	59,24	55,34	57,95
	Kamu mevduat	61,72	54	58,19
	Yerli özel mevduat	55,15	53,3	57,09
	Yabancı mevduat	61,45	61,03	60,93

BDDK haftalık verilerinden yapılan hesaba göre sektörde TL mevduat oranı yüzde 59,24 seviyesinde. Bireyseller için bu oran yüzde 55,34, tüzel müşteriler için ise yüzde 57,95 olarak hesaplandı. Kamu mevduat bankaları toplamda yüzde 61,72 ile TL mevduat oranında yüzde 60 sınırını aşarken bireysel müşterilerde yüzde 54, tüzel müşterilerde ise yüzde 58,2 oranında bulunuyor. Yerli özel mevduat bankaları yüzde 55,15 ile sektörde yüzde 60 sınırının altında kalan kategoriyi oluşturuyor. Yerli özel mevduat bankalarında bireysel müşterilerde oran yüzde 53,3, tüzellerde yüzde 57,1 seviyesinde. Yabancı mevduat bankaları ise tüm kategorilerde yüzde 60 sınırını yakalamış durumda. Toplamda yabancı mevduat bankalarında TL mevduat oranı yüzde 61,45, bireysel müşterilerde yüzde 61,03, tüzel müşterilerde ise yüzde 60,93 seviyesinde.

Erdoğan: Enflasyonu yeniden tek haneli rakamlara düşüreceğiz

Partisinin seçim beyannamesi açıklayan Erdoğan, "Enflasyonu yeniden tek haneli rakamlara düşürerek ülkemizi bu sorundan kurtaracağız." dedi. Erdoğan, "Kişi başına düşen milli gelirimizi önümüzdeki dönemde önce 16 bin dolara, ardından daha yüksek seviyelere ulaştıracacağız. Büyüme sayesinde 5 yılda 6 milyon yeni istihdam oluşturarak işsizlik oranımızı yüzde 7 seviyesine gerileteceğiz" diye konuştu.

Cumhurbaşkanı ve AK Parti Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan, Ankara Spor Salonu'nda düzenlenen AK Parti Seçim Beyannamesi ve Milletvekili Aday Tanıtım Toplantısı'na katıldı.

Erdoğan burada yaptığı konuşmada, "Yine bir 14 Mayıs arifesinde, 1950'deki inanç ve iradeyle bir kez daha 'Yeter, söz de karar da gelecektir' demek için bir aradayız." dedi.

Erdoğan, "Türkiye yüzyılının kapısını aralamak için buradayız. AK Parti'nin 14 Mayıs'ta milletimizin huzuruna çıkacak kadrosu olarak, ahdimizi yenilemek için bir aradayız." diye konuştu.

Erdoğan, "Küresel dengelerin yeniden oluştuğu şu kritik dönemde, ülkenin direksiyonunda AK Parti'nin birikimine ve etki gücüne sahip bir kadronun olması çok kıymetlidir. Dünya sürekli yeni meydan okumalarla kendine yön ararken, Türkiye, AK Parti'nin kurumsal tecrübesi ve bizim siyasi liderliğimiz sayesinde, herkesten bir adım öne geçme şansını yakalamıştır." ifadelerini kullandı.

Erdoğan, "Allah'ın izniyle, 6 Şubat depremlerinin izlerini de, 'kerim devlet' anlayışıyla yürüttüğümüz çalışmalar sayesinde, kısa sürede sileceğiz." dedi.

Erdoğan, "Geldiğimiz noktada, Türkiye'nin siyasi ve ekonomik esaret çukuruna yeniden yuvarlanmamak için güçlü olmaktan, güçlü kalmaktan, gücünü artırmaktan başka çaresi yoktur." şeklinde konuştu.

"Batı, artık kendi derdine düşmüş durumda"

Erdoğan, "Sömürge ve zulüm üzerinde kurduğu güvenlik ve refah düzenini korumak için, diğer toplumları asırlardır etnik ve inanç fay hatları üzerinden kontrol eden Batı, artık kendi derdine düşmüş durumda Batı'nın durumu iyi değil vay haline." dedi.

Erdoğan, Millet İttifakı ile ilgili, "Bunların tek gayeleri, eski Türkiye devrindeki gibi milletin derdini ve beklentisini istismar ederek bir avuç muhterise ikbal devşirmek." diye konuştu.

Erdoğan, "İnşallah 14 Mayıs seçimlerinin en hayırlı neticelerinden biri de ülkemiz muhalefetini bu alacakaranlık kuşağından çıkarmak olacaktır." dedi.

Beyanname ile ilgili konuşan Erdoğan, şunları söyledi:

- Önümüzdeki dönemde önceliğimiz, elbette 6 Şubat depremlerinin yıktığı şehirlerimizi yeniden ayağa kaldırmak olacaktır.
- 319 bini bir yılda teslim edilecek şekilde, toplam 650 bin yeni konut yaparak afetin 11 ilimizde ve mücavirinde açtığı yaraları tamamen saracağız.

Türkiye Ulusal Risk Kalkanı Modeli

- Türkiye Ulusal Risk Kalkanı Modeli'yle 81 ili afetlere dirençli şehirler haline dönüştüreceğiz. Vatandaşımızın can ve mal güvenliği her şeyin önünde gelir.
- Bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da toplumumuzun hiçbir kesimine hayat biçimi ve kimlik dayatılmasına izin vermeyeceğiz.
- Kürt kardeşlerimizi ne CHP faşizmi ne HDP sapkınlığı ne PKK zulmü ne de geçmişte acı örnekleri yaşanan baskı düzeninin karanlığına asla teslim etmeyeceğiz.

Gelir tamamlayıcı aile destek sistemi

- Hayata geçireceğimiz 'gelir tamamlayıcı aile destek sistemi' ile hiçbir hanenin gelirinin belirli bir seviyenin altına düşmemesini temin edeceğiz.
- Aile Koruma Kalkanı Programı'yla ev hanımlarının emekliliğine destek vermekten her ailede en az bir çalışan olmasına kadar pek çok uygulamayı başlatacağız.
- Kaynağı ülkemizin kendi ürettiği doğal gaz ve petrol gelirlerinden sağlanacak bir Aile ve Gençlik Bankası kuracağız.

"Ücretleri daima enflasyonun üzerinde artıracacağız"

- Yükseköğretimdeki gençlerimize bir defaya mahsus cep telefonu ve bilgisayar ediniminde vergi muafiyeti sağlayacak, aylık 10 GB ücretsiz internet vereceğiz.
- Enflasyonu yeniden tek haneli rakamlara düşürerek ülkemizi bu sorundan mutlaka kurtaracağız.
- Memurundan emeklisine ve işçisine kadar çalışanlarımızın ücretlerini daima enflasyonun üzerinde artırarak refah düzeylerini yükselteceğiz.

100 milyar dolar turizm geliri, 1 trilyon dolar dış ticaret hacmi

- Turizmde 90 milyon turist ve 100 milyar dolar turizm geliri hedefiyle yatırımı ve tanıtımı hızlandıracağız.
- Ülkemizi 1 trilyon dolar dış ticaret hacmine ulaştırmaya yönelik hedefimize ulaşana kadar yatırıma, üretime, ihracata yükleneyeceğiz.

"Kişi başı milli geliri 16 bin dolara çıkaracağız"

- Önümüzdeki dönemde yıllık 5,5 büyüme oranıyla milli gelirimizi bu dönemde 1,5 trilyon dolara, ardından asıl hedefimiz olan 2 trilyon dolara çıkartacağız.
- Kişi başına düşen milli gelirimizi önümüzdeki dönemde önce 16 bin dolara, ardından daha yüksek seviyelere ulaştıracacağız.
- Büyüme sayesinde 5 yılda 6 milyon yeni istihdam oluşturarak işsizlik oranımızı yüzde 7 seviyesine gerileteceğiz.

"Kamuya işe alımlarında mülakat kalkacak"

- Kamuya işe alımları, görevin getirdiği zorunluluklar dışında mülakatı kaldırarak gençlerimizin sınavlardaki başarı sıralamasına göre yapacağız.

Süper hızlı tren hattı

- Ankara-İstanbul arasında süper hızlı tren hattı kuracağız.
- Tarımsal üretimin geliştirilmesini sadece ekonomik değil, milli bir mesele olarak görüyoruz.
- Ülkemizin şartlarına uygun bir üretim planlamasıyla hem verimi hem çiftçilerimizin gelirini yükseltecek bir sistem kuracağız.

Hükümet sisteminde restorasyon

- Değişen ihtiyaçlara göre Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'ni restore ederek Türkiye Yüzyılı hedeflerimize daha fazla katkı verecek şekilde geliştireceğiz.

Tarım Bakanlığı, özel sektörü 15 ÷lkeye yatırım yapmaya çağırdı

Ali Ekber YILDIRIM

12 Nisan 2023 Çarşamba

Tarım ve Orman Bakanlığı, özel sektör yatırımcılarına Türkiye’de destek olmak, yatırım yapmalarını sağlamak yerine “kardeş ve gönüldaş” olarak adlandırdığı 15 ÷lkede yatırım yapmaları çağrısında bulundu. Bu amaçla “÷lke masaları” kurdu.

Bakanlığın internet sayfasından yapılan çağrıda, gıda arz güvenliğinin sağlanması, üretim ve ihracatın artırılması için özel sektörün 15 ÷lkede yatırım yapması isteniyor.

Bakanlığın çağrısında şöyle deniliyor: “İklim değışikliği ve uluslararası krizler ÷lkeleri tarımsal üretim konusunda yeni arayışlara iterken, Tarım ve Orman Bakanlığı da Türk iş insanlarının bilgi birikiminin “kardeş ve gönüldaş” ÷lkelere aktararak gıda arz güvenliğinin sağlanması ve tarımsal üretim ve ihracatın artırılması için önemli bir adım attı.”

Bakan Kirişci’nin talimatıyla çalışma başlatıldı

Çağrıda, özel sektörün yurt dışına yatırım yapması için Tarım ve Orman Bakanı Prof. Dr. Vahit Kirişci’nin talimatı üzerine ilk etapta “kardeş ve gönüldaş” 15 ÷lkede tarımsal üretimi geliştirmek, Türk iş insanlarına bu ÷lkelerdeki tarımsal üretim olanaklarını tanıtmak ve yerli tarım sektörünün bilgi ve birikimini bu ÷lkelere aktarmak amacıyla “÷lke masaları” oluşturulduğu ifade ediliyor.

Bakanlığın “kardeş ve gönüldaş” olarak tanımladığı ÷lkeler arasında Azerbaycan, Cezayir, Çad, Gürcistan, Kazakistan, Kırgızistan, Macaristan, Moritanya, Özbekistan, Pakistan, Türkmenistan ve Venezuela var. Bu ÷lkelere yönelik olarak yatırım rehberi hazırlandı. Uruguay, Gana ve Sırbistan için de yatırımcı rehberlerinin kısa sürede hazırlanarak yayınlanması planlanıyor.

Hazırlanan "Ülke Masaları Tarım Sektörü Yatırımcı Rehberi" ile söz konusu bölgelerde özel sektör kanalıyla yatırım olanaklarının geliştirilmesi ve ihracatın artırılması hedefleniyor.

Bakanlık yurt dışı yatırımlara rehberlik yapacak

Tarım ve Orman Bakanlığı'nın açıklamasında proje ile ilgili şu bilgilere yer verildi: "Ülkedeki atıl tarım arazilerinin kullanımı, ekilmeyen arazilerin değerlendirilmesi yönünde yeni bir yasal düzenlemeye giden Tarım ve Orman Bakanlığı, özel sektör eliyle yürütülecek yurt dışı yatırımlarına rehberlik ederek de ürün çeşitliliğinin artırılmasını amaçlıyor.

Rehber ile tarım ürünleri ihracatçıları ve yurt dışında tarım sektörüne yatırım yapmak isteyen iş insanları için Tarım ve Orman Bakanlığı bünyesinde hızlı, kapsamlı ve doğru bilgi edinme imkânı sağlanıyor.

Yatırımcılar, rehberdeki iletişim bilgileri üzerinden ilgili ülke masası uzmanına ulaşarak, planladıkları yatırımlar ve dış ticaret konusunda bilgi alabiliyor.

Rehberde ülkelerdeki yatırım ortamına ilişkin bilgilere yer verildi. Rehberde, bitki, hayvan ve ormancılık sektörlerindeki üretim miktarları ve verim bilgilerinden ülkelerdeki yatırım ortamı, iklim koşulları, nüfus yapısı ve iş insanlarının yatırım yapabileceği sektörler kadar tüm bilgiler yer alıyor.

Ayrıca belirlenen hedef ülke özelinde, tarım veya tarıma dayalı alt sektör, ürün üretimi ve ihracı, yatırım ortamı ve bankacılık ile vergilendirme sistemine yönelik çeşitli bilgilere de erişilebiliyor."

Ülke bazında yatırım yapılacak alanlar sıralanıyor

Tarım ve Orman Bakanlığı Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan yatırım rehberleri ülkeler bazında önemli veriler, tarımdaki potansiyeli ve yatırım olanakları yer alıyor. Rehberlerde yatırımcıların hangi alanlara yatırım yapabilecekleri ile ilgili öneriler de var.

Azerbaycan'da yatırım ve ticaret için uygun alanlar

Azerbaycan'ın tarım ve gıda alanında ithal ikamecilik ve ihracat odaklı üretim politikaları nedeniyle bu alanlara önemli yatırım teşvikleri sağlanmaktadır. Yatırım ve ticaret için uygun alanlar şöyle sıralanıyor:

- Gıda işleme tesisleri(meyve kurutma, işlenmiş gıda vb.)
- Tarımsal üretim.

- Devlet elinde kiralanabilecek tarım alanları.
- Meyvecilik üretimi ve ihracatı (Rusya'ya önemli bir ihracat potansiyeli var.)
- Tarımsal sulama baraj ve ana iletim hatları yatırımları.
- Basınçlı sulama sistemlerinin üretimi (Bu sistemleri alanlara %40 hibe ve düşük faizli kredi desteği)
- Arazi toplulaştırma çalışmaları için danışmanlık ve uygulama
- Tarımsal alet-ekipman (Tarım alet-makinalarını alanlara %40 hibe ve düşük faizli kredi desteği)
- Damızlık hayvan üretimi (Damızlık hayvan alımına %60 hibe ve düşük faizli kredi var)
- Küçükbaş hayvancılık (Coğrafyası uygun bölgeler, Karabağ'da ciddi bir potansiyel var)
- Tıbbi aromatik bitkilerin üretimi ve işlenmesi (Florası çok sayıda tıbbi-aromatik bitki üretimine uygun)
- Balıkçılık ve su ürünleri yatırımları

Gürcistan'da üzüm şarabı öne çıkıyor

Ülkede tarım ve hayvancılık sektörü yeterince gelişmiş değildir. Ancak son yıllarda tarımsal altyapı ve tarımsal mekanizasyon gelişmektedir. Gürcistan dış ticaretinde üzüm şarabı ve gazlı içecekler öne çıkmakta, ihracatta ilk kalemler arasında sanayi ürünlerine yakın oranda üzüm şarabı yer almaktadır. Gürcistan Tarım ve Çevre Bakanlığı'na bağlı kurumlar tarım sektörü yatırımcılarına yardım ve teşviklerde bulunmaktadır. Bu teşvikler yatırımcılara %50'ye varan malzeme, hammadde desteği ve "düşük faizli kredi" adıyla banka kredileri sunmaktadır. Bu destek kapsamında 5 yıl süre ile faizin belirli kısmını devlet karşılamaktadır.

Macaristan'da tahıl, et, şeker ve hayvancılık cazip alanlar

Tarım sektöründe tüm tedarik zincirini denetleme kapasitesine sahip ve bu konuda uzmanlığa sahip sistem entegratörü şirketler için büyük bir potansiyel vardır. Macaristan, geleneğe dayanan istikrarlı bir arazi mülkiyeti sistemine sahiptir ve hassasiyet alanlarında tarım ve yeni teknolojilerin kurulması yatırımcılar için büyük bir fırsat sağlar. Karşılaştırmalı üstünlük üzerine araştırmalar Macaristan'ın gıda sanayi ürünleri ihracatında avantajları olduğunu gösteriyor. Tahıllar, et, şeker ve hayvancılık ihracatı özellikle yatırım yapmak için kazançlı alanlardır.

Pakistan'da 5 alanda yatırım olanağı

Gıda ve tarım alanında 5 alanda yatırım potansiyeli mevcut olan Pakistan'da: süt ürünleri, katma değerli meyveler, dondurulmuş ürünler, zeytinyağı işleme, patates gevreği üretimi öne çıkıyor. Ayrıca hurma, çam fıstığı, balık ürünleri, helal gıda gibi alanlarda da yatırım imkânı bulunabilir.

Cezayir kendi kendine yeterli olmayı hedefliyor

Verimli topraklara sahip Cezayir'de tarım sektörü beklenenin altında gelişme kaydeden ancak son yıllarda hükümet tarafından giderek daha fazla önem atfedilen bir alandır. Özellikle yeraltı sularının bol olduğu çöldeki arazilerde büyük ölçekli tarım projeleri üzerinde durulmakta, bu amaçla geniş araziler yerli ve yabancı şirketlere uzun dönemli kiralanmaktadır. Desteklenen projelerle Cezayir'in belli tarım ürünlerinde ilk aşamada kendi kendine yeter hale gelmesi, daha sonra tarım ihraç eden ülke olması amaçlanmaktadır.

Kazakistan'ın potansiyeli yüksek

Potansiyeli yüksek, ancak tarım sektörü az gelişmiş ve yetersiz finanse edilmektedir. Yatırım fırsatları; hayvan yetiştiriciliği (besicilik ve süt hayvancılığı); Bitkisel üretim ve işleme teknolojileri; Kümes hayvancılığı, Modern seraların oluşturulması, Tarım makinaları; Tahıl kurutma ve temizleme teknolojileri; Tahıl depolama ekipmanları ve depolama kalite kontrol sistemleri.

Moritanya'da tarım yapılacak iki bölge var

Tarım, istihdamın en yoğun olduğu sektördür. İstihdamın yaklaşık yarısı tarım sektöründe karşılanmaktadır. Moritanya'da tarım yapılabilecek başlıca iki bölge bulunmaktadır. Bunlar Senegal nehri vadisi ile kuzeyde yer alan ve yağmurlu bölge olarak isimlendirilen bölümdür. Ülkede tarımsal üretim iptidai yöntemlerle yürütülmekte olup, Dünya Bankası ve Avrupa Birliği kaynaklı fonlar ve projelerle sulama ağının ve teknik altyapının geliştirilmesi için çeşitli projeler yürütülmektedir.

Türkmenistan'da karma yapı egemen

Sovyetler dağıldıktan sonra ve günümüzde Türkmenistan tarım sistemi karma bir yapıya sahiptir. Kolektif tarım sistemi küçük çapta devam ederken küçük işletme tarımı da yeniden canlanmaktadır. Genel olarak tarımda piyasa ekonomisi yoktur, fakat özel topraklarda üretilen ürünlerin piyasası oluşmuştur.

Çad'ın ürün çeşitliliği yüksek

Ülkedeki üretim zenginliğinin %38'ini kapsamaktadır. Ana ekinler ise: mısır, buğday, sorgum, darı, pirinç, susam, yer fıstığı, börülce, nohut, soya, biber, sarımsak, soğan,

domates, mango, papaya, guava, muz, spirulina, shea, fındık, Arap zambakı, pamuk, şeker kamışı, tütün. Tarım sektörü birkaç yatırım fırsatı sunmaktadır. Tarım sektörü, Türk sermayesi için cazip bir faaliyet alanıdır. Çad'da pamuk ve diğer tarım ürünlerinin üretiminde karşılaşılan en önemli sorun, finansmandır. Bu nedenle, Türk sermayesi veya Türk tarım şirketleri yukarıda sayılan yatırım fırsatları ile Çad'da yatırım yapabilme imkânına sahiptirler.

Kırgızistan'dan Türkiye'ye kuru fasulye ihracatı

Kırgızistan'dan ihraç edilen tarımsal ürünlerde ilk sırada baklagiller yer almaktadır ve %60-80 oranında Türkiye'ye satılan kuru fasulye, Kırgızistan'ın en önemli tarımsal ihraç ürünüdür. Fasulyeden sonra taze patates de önemli ihracat ürünlerinden olup, genellikle komşu Kazakistan'a ihraç edilmektedir. Başlıca ihraç edilen ürünler: kuru meyveler, fındık, üzüm, elma ve armut, kayısı, kiraz, patates, soğan ve diğer ürünlerdir. Kırgızistan, meyve ve sebze işleme, hayvan yemi, besicilik, kümes hayvancılığı, süt ürünleri, fonksiyonel gıda, su ürünleri yetiştiriciliği ve destek ürünleri (özellikle soğuk zincir dağıtımı, seracılık, sulama ve gübreleme) gibi tarım endüstrisinin alt sektörlerinde önemli yatırım fırsatları sunmaktadır.

Özbekistan meyvecilik ve seracılık için uygun

Yatırım fırsatları olarak yoğun meyve bahçelerin oluşturulması, meyve ve sebzelerin işlenmesi için tesislerin kurulması, seracılık, paketleme ve ambalajlama, ojistik merkezlerin oluşturulması, kooperatifçilik, ihracat amaçlı ürünlerin muhafazası ve ürünlerin fermantasyon yoluyla depolanması: şarap, bira, sirke, maya, alkolsüz içecekler; doğal meyve ve sebzelerle dayalı içecek, meyve suları ve konsantrelerin üretimi; süt ürünleri üretimi: süt, süzme peynir, aromalı yoğurt, işlenmiş ve sert peynirler, et ve süt ürünlerinin üretimi ve işlenmesi için modern hayvancılık komplekslerinin oluşturulması, tarım makineleri, bebek maması üretimi yatırım fırsat alanları olarak öne çıkıyor.

Venezuela tarıma yatırımcı bekliyor

Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişçi'nin ziyaretiyle gündeme gelen Venezuela, arazi kiralamaya uygunluk durumu, içinde bulunduğu ekonomik, siyasi ve sosyal durum yabancı yatırımcıların ülkeden kaçmasına neden olmakla birlikte ülkenin sahip olduğu potansiyel, yatırımlar için yüksek karlılık sağlayabilecek durumdadır. Elverişli iklim, ekilebilir arazi, su kaynaklarının fazlalığı dikkate alındığında tarım sektörü yatırım yapılabilecek alanların başında yer almaktadır.

Sanayi üretimindeki hızlı düşüşün geçerli mazereti var

Alaattin AKTAŞ

12 Nisan 2023 Çarşamba

Sanayi üretimi şubat ayında geçen yılın aynı ayına göre hem arındırılmamış ham endekse göre, hem de takvim etkisinden arındırılmış endekse göre aynı oranda, yüzde 8.2 geriledi. Üretimde mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış hesaplama göre bir ay öncesine kıyasla da yüzde 6 azalma oldu.

Bu azalmalar çok dikkat çekici boyutta ve can sıkıcı, bu tartışılmaz. Ama bu durumun ortaya çıkmasının kabul edilebilir bir gerekçesi olduğu da ortada... Deprem felaketi...

TÜİK sanayi üretimine ilişkin verileri açıklarken deprem dolayısıyla oluşan üretim kaybını ve veri derlemede yaşanan sıkıntıyı şöyle izah etti:

“Sanayi üretim endeksinin hesaplanmasında aylık sanayi üretim anketi ve KDV beyannamelerinden elde edilen veriler kullanılmaktadır. Ülkemizin yaşamış olduğu deprem felaketinden etkilenen illerde mücbir sebep ilan edilmiş ve beyannameler ertelenmiş, bu illerden derlenen anketlerden yüzde 67 oranında cevap alınabilmektedir. Bu nedenle, 2023 şubat ayına ilişkin hesaplamalarda eksik gözlemler için e-fatura, e-arşiv fatura gibi alternatif veri kaynakları ve istatistiksel yöntemler kullanılarak tahmin yapılmıştır. Bu yöntemlerle tahmin edilen büyüklüğün toplam içindeki payı yüzde 1.94’tür.”

Zaten veri derlemede hiçbir sorun yaşanmamış olsa bile deprem bölgesindeki illerde üretimin büyük ölçüde durduğu gerçeği de ortada. Dolayısıyla şubat ayındaki sanayi üretiminin yüzde 8.2 gerilemesinde şaşılacak bir durum yok.

Dörtte bir üretim düşüşü

TÜİK verilerine göre bazı sektörlerde dramatik oranlarda üretim düşüşü oldu.

Şubatta geçen yıla göre tekstilde yüzde 27, ana metal sanayinde yüzde 25 üretim düşüşü yaşandı.

Tekstil bölgenin en önemli sektörü durumunda. Özellikle Gaziantep...

Ana metal sanayinde İskenderun... Demir-çelik fabrikasında üretimin bir süre tümüyle durduğu biliniyor.

Çıkarılacak ders büyük

Deprem felaketi yaşanan bu bölge Türkiye ekonomisi için çok çok önemli değil. Ama böyle olduğu halde bile bir deprem toplam üretimi bir anda nasıl aşağı çekiverdi, hep birlikte gördük.

Şimdi böylesi bir depremin Türkiye ekonomisinin neredeyse yarısının bulunduğu Marmara bölgesinde yaşandığını düşünün!

Türkiye'nin gerçek beka sorunu budur!

Bakmayın özellikle siyasetçilerin dikkatleri başka yerlere çekmek için ortaya attıkları inandırıcılığı olmayan beka sorunu iddialarına... Gerçek beka sorunu ortada duruyor.

Çok can kaybı yaşandı, çok büyük dramlar yaşandı; onlar bir yana ekonomi için çok büyük olmayan bir deprem bile bakın sanayiye nasıl sendeletti. Dolayısıyla Türkiye'nin önümüzdeki dönemde ne yapıp edip İstanbul'a ve bölgeye odaklanması gereklidir.

İnşaat maliyetleri düşmüyor, artış yavaşlıyor

Tüketici ve üretici fiyatları endeksindeki yanılsamanın benzerini inşaat maliyetleri endeksinde de yaşıyoruz.

TÜİK verilerine göre inşaat maliyet endeksindeki yıllık artış hızı düşüyor. İnşaat maliyetlerinde geçen yıl eylülde yüzde 120'yi bulan yıllık artış oranı şubatta yüzde 72'ye indi.

Ama ortada bir ucuzlama, inşaat maliyetlerinde bir gerileme tabii ki yok. 2015 yılı 100 kabul edilerek oluşturulan inşaat maliyet endeksi eylülde 678 düzeyindeydi, endeks bu şubatta ise 847'ye ulaştı.

Son bir yıldaki artış oranı geriliyor; bu doğru. Ama fiyatlar, maliyetler yukarı gitmeye devam ediyor.

Konut fiyatlarına etki

İnşaat maliyetlerindeki yıllık artış yüzde 72 düzeyinde, bina inşaat maliyetlerindeki artış ise yüzde 74'e yakın. Bina inşaat maliyetlerinde de aynı eğilim var, artış hızı düşüyor.

Şimdi merak edilen, bina inşaat maliyetlerinin yıllık artışında yaşanan bu düşüşün konut fiyatlarına ne ölçüde ve ne zaman yansıtacağı...

Bir kere şunu kabul etmek gerekir; iki gösterge arasında bir bağ olmakla birlikte bu bağın çok sıkı olduğunu söylemek zor. Kuşkusuz maliyetler konut fiyatlarını yukarı itti ama konut fiyatlarındaki tırmanışta çok daha farklı etkenler de devreye girdi.

Zaten maliyetin çok üstünde bir fiyat artışı görülmesi de farklı etkenlerin varlığını doğruluyor.

Finansal tasarruf araçlarının vatandaşları hüsrana uğratmasının konutu bir yatırım aracı haline getirmesi ve bunun yarattığı talep artışı bu etkenlerin başında geliyor ya da geliyordu. Artık konut talebi sanki zirveyi gördü ve aşağı doğru dönüyor. Bunda İstanbul'un deprem riskinden dolayı gözden düşmesi de büyük etken.

Dolayısıyla bir yandan bina inşaat maliyetlerindeki artışın yavaşlaması, bir yandan talebin azalması önümüzdeki dönemde konut fiyat endeksindeki artışı belirgin ölçüde aşağı çekecek ve böylece maliyet endeksi ile fiyat endeksi değişimi birbirine biraz daha yaklaştacaktır.

Sanayi üretiminde sert düşüş

Naki BAKIR

12 Nisan 2023 Çarşamba

Türkiye'nin depremlerle sarsıldığı şubat ayında sanayi üretiminde bunun da etkisiyle aylık bazda 6, yıllık bazda da yüzde 8,2 oranında düşüş yaşadı. Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) açıkladığı şubat ayı sanayi üretim verileri, beklentilerden de olumsuz bir tablo ortaya koydu. Toplam sanayi üretiminde, pandemi dönemi olan Mayıs 2020'den bu yana yıllık bazda (önceki yıl aynı aya göre) en sert düşüş şubatta yaşandı.

Pandemi etkileri ve diğer küresel olumsuzlukların azalması ile birlikte sanayi üretimi özellikle 2020'nin temmuz ayından 2022'nin yaz aylarına kadar her ay yıllık bazda yüksek oranlı artışlar göstermiş, izleyen dönemde hız kesmekle birlikte bu artışlar Ekim ayına kadar sürdürmüştü.

Sanayi üretimi, Kasım 2022'de ise 29 aylık kesintisiz artış sürecinin ardından yüzde 1,1'le ilk kez yıllık bazda düşüş göstermiş, bu eğilim aralıkta da yüzde 0,3 düşüş şeklinde devam etmiş, ancak bu yılın ocak ayında ise yıllık bazda yüzde 4,6 üretim artışı yaşanmıştı.

Madencilikte yüzde 18,2 azalma

2015=100 referans yıllı endekse göre sanayinin alt sektörleri incelendiğinde, şubat ayında yıllık bazda en sert düşüşün yüzde 18,2 ile madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe olduğu görüldü. Yıllık bazda imalat sanayi sektöründe yüzde 8,2 ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektöründe ise yüzde 4,5 azaldı.

SEKTÖR VE ALT SEKTÖRLERE GÖRE SANAYİ ÜRETİMİNDE DEĞ. (%)		
	AYLIK	YILLIK
TOPLAM SANAYİ	-6,0	-8,2
MADENCİLİK VE TAŞ OCAKÇILIĞI	-11,2	-18,2
İMALAT SANAYİ	-6,6	-8,2
-Tekstil ürünleri imalatı	-11,9	-27,0
-Diğer ulaşım araçlarının imalatı	-1,6	-25,3
-Ana metal sanayii	-13,8	-24,7
-Kok kömürü ve rafine petrol ürünleri	-12,7	-22,0
-Kâğıt ve kâğıt ürünleri imalatı	-2,5	-18,4
-Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	-9,0	-17,1
-İçeceklerin imalatı	0,0	-14,8
-Kayıtlı medyanın basımı ve çoğaltılması	-1,9	-14,7
-Diğer metalik olmayan mineral ürünler	-12,7	-13,5
-Gıda ürünleri imalatı	-5,0	-6,0
-Temel eczacılık ürünleri ve eczacılık malz.	1,3	-4,3
-Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı	-6,7	-4,0
-Mobilya imalatı	-4,6	-2,7
-Ağaç, ağaç ve mantar ürünleri	-8,0	-0,6
-Fabrikasyon metal ürünleri imalatı	-6,0	-0,3
-Tütün ürünleri imalatı	0,9	3,3
-Giyim eşyaları imalatı	-4,3	3,8
-Motorlu kara taşıtları	-4,4	5,0
-Elektrikli teçhizat imalatı	-0,9	6,6
-BYS makine ve ekipman imalatı	-4,8	9,2
-Makine ve ekipmanların kurulumu ve onarımı	-1,6	14,5
-Deri ve ilgili ürünlerin imalatı	-11,0	15,8
-Bilgisayar, elektronik ve optik ürünler	7,4	36,4
-Diğer imalatlar toplamı	-6,4	4,7
ELEKTRİK, GAZ, BUHAR	1,4	-4,5

Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış endekse göre aylık bazda da (önceki aya göre) en sert düşüşü, yüzde 11,2 ile madencilik ve taş ocakçılığı sektörü kaydetti.

Aylık bazda imalat sanayi üretimi de yüzde 6,6 azalırken, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörü üretiminde ise yüzde 1,4 oranında bir artış yaşandı. İmalatta en sert düşüş tekstilde İmalat sanayiinin, veri setinde kategorize

edilen 23 temel alt sektörünün 15'inde üretim şubat ayında geçen yılın aynı ayına göre azaldı.

En sert düşüşler yüzde 27 ile tekstil, yüzde 25,3 diğer (motorlu kara taşıtları hariç) ulaşım araçları ve yüzde 24,7 ile ana metal sanayiinde yaşandı. Yıllık bazda rafine petrol ürünlerinde yüzde 22, kâğıtta yüzde 18,4, kimyada yüzde 17,1, içecek imalatında yüzde 14,8, kayıtlı medyanın basımı ve çoğaltımında yüzde 14,7, diğer metalik olmayan minerallerde yüzde 13,5'le yüksek oranlı üretim düşüşleri meydana geldi. Şubatta yıllık bazda üretimi en fazla artan alt sektör ise yüzde 36,4'le bilgisayarlar, elektronik ve optik ürünler oldu.

Bunu yüzde 15,8 yıllık üretim artışı ile deri ve deriyle ilgili ürünler ve yüzde 14,5'le makine ve ekipmanların kurulumu ve onarımı alt sektörü izledi. Mevsim ve takvim etkisinden arındırıldığında 19 alt sektörün üretimi önceki aya göre geriledi. Aylık bazda üretimi en fazla düşen alt sektör yüzde 13,8'le ana metal sanayi oldu. Bunu yüzde 12,7 ile rafine petrol ürünleri ve diğer metalik olmayan mineraller, yüzde 11,9'la tekstil, yüzde 11'le deri izledi.

Önceki aya göre bilgisayarlar, elektronik ve optik ürünlerde yüzde 7,4, temel eczacılıkta yüzde 1,3, tütünde yüzde 0,9 olmak üzere 3 alt sektörde üretim artarken, içecek imalatında değişim olmadı. Diğer imalat alt sektörlerinde toplam üretim ise aylık bazda yüzde 6,4 düşerken, yıllık bazda yüzde 4,7 arttı.

Deprem bölgesinde eksik gözlem

Sanayi Üretim Endeksinin hesaplanmasında Aylık Sanayi Üretim Anketi ve Katma Değer Vergisi (KDV) beyannamelerinden elde edilen veriler kullanılıyor. Deprem felaketinden etkilenen illerde mücbir sebep ilan edildi ve beyannameler ertelendi. TÜİK açıklamasına göre bu illerden derlenen anketlerden yüzde 67 oranında yanıt alınabildi. Bu nedenle, 2023 Şubat ayına ilişkin hesaplamalarda eksik gözlemler için e-fatura, e-arşiv fatura verileri gibi alternatif veri kaynakları ve istatistiksel yöntemler kullanılarak tahmin yapıldı. Bu yöntemlerle tahmin edilen büyüklüğün toplam içindeki payı yüzde 1,94 olarak açıklandı.

Abdulkadir Selvi

Kamuya işe alımlarda mülakat kaldırılacak

AK Parti'nin seçim beyannamesinden yazımın başına siyasi olmayan bir başlığı koyacağımı söyleseler inanmazdım.

18 yaşındaki Nisa Alptekin'in milletvekili adayı olması örneğinden de anlaşılacağı gibi, bu seçimlere gençlerin seçimi denildiği için, 6 milyon sandık başına gideceği için, AK Parti'nin seçim beyannamesinden kamuya alımlarda mülakatın kaldırılacağı bölümü seçtim. Sadece kamuya alımlarda değil, aynı zamanda ilk atamalarda da KPSS puanı esas alınacak.

HEMEN ŞİMDİ

Adalet duygusunun yerleşmesi açısından bu önemli bir adım. Gençlerin torpilim olmadan da işe girebilirim duygusunu yaşaması açısından yerinde bir vaat olmuş. AK Parti'nin seçim sloganından esinlenerek, "Gençler için hemen şimdi" diyorum. Seçim sonrasını beklemeye gerek yok.

CANLI VE KALABALIKTI

AK Parti'nin milletvekili adaylarının tanıtıldığı ve seçim beyannamesinin açıklandığı toplantıya gelince, depremin burukluğuna ve ramazana rağmen çok canlı ve kalabalık bir toplantı izledik. Salonun içi kadar dışı da doluydu.

Cumhurbaşkanı Erdoğan salona girmeden önce dışarıda kısa bir konuşma yaptı.

Salonun ortası milletvekillerine ve adaylara ayrılmıştı. Tribünleri dolduran partililer ise milletvekili adaylarından daha heyecanlıydı. Seçim kampanyalarını yürüten reklam şirketlerine taş çıkartacak pankartlar hazırlamışlardı. Kıpır kıpırlardı. Erdoğan'ın konuşması süresince hiç susmadılar, sürekli olarak tezahürat yaptılar.

BAKANLARA İLGİ

Cumhurbaşkanı Erdoğan salona girmeden önce bakanlar televizyonların canlı yayınlarına konuk oldular. Murat Kurum, Süleyman Soylu ve Vahit Kirişçi'yi tribünlere davet eden partililer bol bol selfie çektiler. AK Parti toplantılarında milliyetçi-muhafazakâr ton giderek artıyor. Bu kez de bayrak vurgusu çok ön plandaydı. “Bayrağı elden bırakma, duayı dilden bırakma” dizeleri sık sık kullanıldı.

GENÇLER

AK Parti listelerindeki yenileşme salona da yansımıştı. Gençler ve kadınlar ağırlıklıydı. Üç dönem kuralı nedeniyle AK Parti'nin ağır topları listelerde yer almadı. Ancak listelere giremeseler de salondaydılar, çıktıkları canlı yayınlarda dava vurgusunu ön plana çıkardılar. AK Parti, kadrolarının yüzde 65'ini yeniledi ama bir kriz yaşanmadı.

Muhalefet cumhurbaşkanı adayı belirleyecek, kriz patlak veriyor; milletvekili listesi yapacak, kriz yaşanıyor. Vatandaş yarın bunlar seçimi kazansa ülkeyi bir krizden diğerine sürükler diye bakmaz mı? Güven krizine neden olmaz mı?

ERDOĞAN'IN PERFORMANSI

Cumhurbaşkanı Erdoğan bir hitabet ustası. Meydanlara, salonlara hâkimiyetine denecek yoktur. Kürsüye çıktığında salonu hemen avucunun içine aldı. Konuşması boyunca da bir orkestra şefi gibi yönetti. Tribündekilerle sık sık diyaloga girdi. “İzmir hazır mıyız? Bursa 14 Mayıs'ta sandıkları patlatmaya hazır mı?” diye sordu. Öyle ki Kocaelispor'un birinciliğini bile sordu. Tribünlerle Erdoğan arasında müthiş bir diyalog kuruldu.

DOĞRU ZAMAN, DOĞRU ADAM

AK Parti, seçim kampanyasını Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın üzerine kurmuş. “Doğru zaman, doğru adam” vurgusu o açıdan önemli. “Doğru zaman, doğru lider” de olabilirdi. Türkiye Yüzyılı'nı ise bir gelecek vizyonu olarak ortaya koymuş. Türkiye Yüzyılı adeta bir kızıl elma...

MENDERES'TEN ERDOĞAN'A

Tabii söz konusu 14 Mayıs olunca Erdoğan konuşmasına Menderes'le başladı. Menderes, Özal, Erbakan, Türkeş ve Muhsin Yazıcıoğlu'ndan Erdoğan'a uzanan bir hat çizdi. “14 Mayıs 1950 seçimlerinde olduğu gibi bu seçimlerde de ‘Yeter, söz de karar da millettir’ diyeceğiz” diye konuştu.

AYASOFYA'YI UNUTMADI

Cumhurbaşkanı Erdoğan konuşmasında seccade olayına değinmedi. Ama Ayasofya'yı unutmadı. Necip Fazıl'ın Ayasofya'yla ilgili vaadini hatırlatırken sesi

titredi. “Ayasofya’yı açmak bize nasip oldu” dedi. Merhum Erbakan da, “Ayasofya’ya vurulan zincirler kırılacak” derdi ama Temel Karamollaoğlu, Ayasofya’nın bir bölümünü turistlere açmaktan söz ediyor.

DEPREM GERÇEĞİ

AK Parti’nin seçim beyannamelerinin bir özelliği var. Daha sonra hükümet programına dönüşüyor. O nedenle önemsiyorum. Numan Kurtulmuş başkanlığındaki bir heyet, depremle ilgili olarak seçim beyannamesine bir bölüm yazdı. Deprem başta olmak üzere afetlere karşı özel çözümler getirilmiş.

YÜKSEK STANDARTLI DEMOKRASİ

Seçim beyannamesinin bence iddialı taraflarından birini demokrasi başlığı oluşturmuş. “Adalet, demokrasi, insan hak ve hürriyetleri” bölümünün altbaşlıklarını da inceledim. Türkiye’nin çok ihtiyacı olan öneriler yer alıyor.

PARTİ KAPATMAYA MECLİS ONAYI

Partilerle ilgili kapatma davasının açılmasında Meclis onayı şartının getirilmesi... AK Parti bunu anayasa değişikliği olarak önermişti. İlginçtir ki bugün Anayasa Mahkemesi’nde hakkında kapatma davası olan HDP destek vermemişti. Demokrasi bölümünün hazırlanmasında büyük katkısı olan eski Adalet Bakanı Abdulhamit Gül, CNN TÜRK canlı yayınında sadece kapatma davasının açılması sırasında değil, Anayasa Mahkemesi kapatma kararı verse dahi Meclis onayı olmadan partilerin kapatılmayacağını anlattı.

KÜRTLER

Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın Kürtlere ayrı bir başlık açıp açmayacağı merak konusuydu. Erdoğan, “Bilhassa Kürt kardeşlerimizi ne CHP faşizminin, ne HDP sapkınlığının, ne PKK zulmünün ne de geçmişte acı örnekleri yaşanan baskı düzeninin karanlığına asla teslim etmeyeceğiz” dedi. Bu bir cümle ama aslında AK Parti’nin Kürt sorununun çözümü yolunda hangi odaklara karşı mücadele verdiğinin de bir resmi.

AİLE VURGUSU

Yeniden Refah Partisi ile yapılan işbirliği nedeniyle 6284 sayılı yasa gündeme gelmişti. Cumhurbaşkanı Erdoğan, “Aile yapımızı, tüm sapkın akımlardan koruma yanında her türlü maddi-manevi destekle güçlendireceğiz” dedi.

FAİZ VURGUSU YOKTU

Seçim beyannamesinin ekonomiyle ilgili bölümünde eski ekonomi bakanları Lütfü Elvan’ın etkisi ve Mehmet Şimşek’in dokunuşları hissediliyordu. Belli ki seçimlerden

12.04.2023

sonra piyasa dostu bir ekonomi yönetimine geçilecek. Bunun bir işareti de Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın faiz konusuna hiç girmemesiydi. "Nas" dememesiydi.

ÖZGÜRLÜKLER

Aynı zamanda AK Parti milletvekili adayı olan sanatçı Yücel Arzen, sahnede oluşturduğu koreografi ile özgürlük şarkısını söyledi. 15 Temmuz'da darbeyi önleyen, askeri vesate son veren AK Parti'ye özgürlük şarkılarını söylemek yakışıyor.

Aslında bu ülkeye özgürlük şarkıları söylemek çok yakışıyor.

Esfender KORKMAZ

İstihdam sorunu nasıl çözülür?

12 Nisan 2023 Çarşamba

İstihdam oranı, bir ülkede çalışmaya elverişli olan nüfusun ne kadarının istihdama katıldığını gösterir. Bir ülkede çalışanların oranı ne kadar yüksek olursa, ülkenin gelir yaratması ve refah düzeyi de o kadar yüksek olur.

1. TÜİK'in açıkladığı Şubat ayında istihdam oranı yüzde 48,7 oldu. Yıllık bazda 2021 yılında istihdam oranı yüzde 45,8 ve 2022 yılında yüzde 47,5 olmuştur. Şubatta bir miktar artış var ve fakat diğer ülkelere göre karşılaştırsak çok düşük bir orandır.

Söz gelimi bizimde üye olduğumuz OECD ülkeleri içinde Türkiye'nin istihdam oranı açık ara düşüktür. En yüksek İzlanda yüzde 82, OECD ortalaması yüzde 69 ve en düşük Türkiye yüzde 46,5'tir.

2. Daha kolay yoldan hesaplarsak, son yirmi yılda

* 2003 Türkiye Nüfusu 66,1 milyon idi. 2022 de 85,3 milyon oldu. Nüfusumuz **19,2** milyon arttı.

* 2003'te İstihdam 21,1 milyon idi. 2022 de 30,8 milyon oldu. İstihdam **9,7** milyon arttı.

* Geride İktidarın yarattığı $19,2 - 9,7 = 9,5$ **milyon kişi istihdam dışı**, işsiz kaldı.

(Not; Okullaşma oranının sabit kaldığı varsayılmıştır.)

3. Son 20 yılda enflasyon gibi işsizlikte, yüzde 10-12 dolayında kronik yapı kazandı. 2001 yılına kadar yüzde 6 ile yüzde 8 arasında değişen işsizlik oranı 2002 sonrasında yüzde 10 üstünde kronikleşti. Kaldı ki, fiili işsizlik oranı çok daha yüksektir.(Aşağıdaki grafik)

4. Nasıl istihdam yaratabiliriz?

İstihdam politikası, her şeyden önce bir planlama yapılarak bu plan içinde yer almalı ve diğer makro politikalarla uyumlu olmalıdır. Bu kapsamda;

Devlet- piyasa optimum dengesini kurmalıyız. Bunun için de siyasi iktidarların, ideolojik takıntılardan ve popülizmden kurtulması gerekir. Devletin, yol, köprü gibi altyapı yatırımları yapması ve özel yatırımların önünü açması gerekir

Kağıt ve bazı zaruri tüketim maddeleri ile piyasada tekel özelliği gösteren yatırımlarda devlet doğrudan piyasaya girmelidir.

Siyasi iktidarların bütçeyi para ve poşet dağıtma aracı olarak kullanmaları önlenmeli ve gerekirse anayasal esasa bağlanmalıdır. Bütçede yatırımların payını yüzde 6'dan yüzde 20 seviyesine çıkarmak gerekir.

Üretimde kullandığımız ithal girdi payını ortalama yüzde 40 seviyesinden yüzde 10 seviyesine indirmeliyiz. Bunun için ithal ettiğimiz hammadde ve ara mallarını içerde üretmemiz gerekir. İthal girdi sektöründe bir geçiş dönemi içinde, ithal ikamesi uygulanmalı ve bu alandaki yatırımlara daha yüksek teşvik verilmelidir.

Yatırımlar için; her durumda içerde yatırım ortamı ve güven ortamı sağlamak şarttır. Tüm tasarrufların ve yatırımların artması için de yine hukuki ve demokratik altyapı kurulmalıdır.

Doğrudan yabancı sermaye girişi ve yurt dışına yerli sermayenin çıkışını önlemek için ve bu sermayeyi yatırımlara yönlendirmek için demokratik ve hukuki altyapıyı düzeltmek ve güveni artırmak gerekir.

Özetle; eğer istihdam yaratmak istiyorsak, seçim sonrası gelecek iktidarın, demokrasi ve hukukun üstünlüğünü yeniden tesis etmesi , güven sağlaması ve yatırımların önünü açması , devletin ithal girdi üretimine bizzat girmesi ve Suriyeli ve Afganlıları göndermesi gerekir.

İbrahim Kahveci

Erdoğan'ın -U- dönüşü gerçek mi?

Hatırlayın Mehmet Şimşek hakkında söylediklerini... “Bizim arkamızdan iş çeviriyorlar...vs vs”. Pendik Meydanı'ndan yuh sesleri...

Ya Lütfi Elvan... “Bizim bu arkadaşlarla gidecek yolumuz yok...”

Veya Naci Ağbal...

Devran mı döndü de birden Erdoğan yeniden Mehmet Şimşek'in adını '**bizim arkadaş**'a çevirdi. O olmazsa kenarda Lütfi Elvan'ın sırada beklediği imaları....

'Hangi dağda kurt öldü!' derler.

Ne oldu da birden Nureddin Nebati & Şahap Kavcıoğlu ikilisinden söz edilmemeye başlandı?

Ne oldu da birden Kur'anı Kerim'den Nass... kimseyi bağlamaz oldu... Unutuldu gitti?

Sahi ne oldu?

Ne oldu da “Bütün dünya faiz artırarak yanlış yapıyor, bizim doğru yaptığımız anlaşılacak” noktasından çark edildi?

Ne oldu 'Heterodoks' politikalara...?

Ne oldu da birden 'Ortodoks' politikalar akıllara geldi?

Erdoğan Haziran 2018 seçimleri öncesi “Siz bu kardeşinize verin yetkiyi, ondan sonra bu faizle, şunla bunla nasıl uğraşılır, mücadele edilir göreceksiniz” demişti. Ama o yetki sonrası dolar 4,20'den 7,20'ye fırlarken faizlerde de yüzde 26-27'leri tabela yakmıştı.

12.04.2023

Bırakın doları faizi şu anda kuru soğan bile 30 lira... Verilen yetkinin etkisini göz yaşararak izliyoruz.

Bugünlerde Erdoğan yeniden yetki isterken tek başına ben bu işi yaparım havasında değil. Şimdi Mehmet Şimşek ve Lütfi Elvan isimleri ile mesaj veriyor... Ama kime?

Elbette piyasalara...

Aslında diyor ki **“Ey piyasalar beni seçimlere kadar zor durumda bırakmayın, seçimlerden sonra ortada ne Nebati ne de Kavcıoğlu kalacak... Piyasaların istediği isimler ve oyunun kuralları işleyecek.”**

Peki bunu yapar mı? Bence mecburen yapar ve yapmak zorunda da... Çünkü bu modelle cari açık 60 milyar dolara ulaştı ve şeffaf piyasalardan zırnık gelmiyor. Dolara ödediğimiz faiz bile yüzde 10,0'lar seviyesinde.

Dolar bulamıyorsak dolara olan ihtiyacı azaltmak zorundayız. Yani kemerler sıkılacak. Bu ne demek: Faizler artırılabilecek.

Zaten son 1 aydır faizlerde sınırlar kaldırıldı. Hem TL mevduat faizlerinde yüzde 35,0'ler görüldü hem de KKM'de faiz üst sınırı bitirildi.

Sabredin az kaldı deniliyor... Faizler şimdilik piyasada yükseltiliyor ama **seçim sonrası resmi faizleri de 30'ların üzerine** çıkartırız mesajları veriliyor. Ama bu mesaj üstü örtülü veriliyor..

Neden piyasa dostu mesajlar veriliyor?

Nedeni aşağıdaki grafikte çok net görülüyor. 5 günlük ortalama ile verdim bu grafiği: Bankalar arası piyasadaki dolar fiyatı ile Kapalıçarşı dolar işlem fiyatı ve aradaki farkı görüyorsunuz.

Haziran 2022'den beri makas açılmaya başlanmış. Ama bu fark yüzde 0,8 sınırlarını geçmemiş **(Geçiş Dönemi)**. Sonra bu yılın başından itibaren bu fark yetmemiş ve artık makas yüzde 1,5'lara kadar çıkmış **(Sıkıntılı Dönem)**.

Ve son haftalar... Kapalı Çarşı ile resmi dolar fiyat farkı artık yüzde 2,0'lere gelmiş **(Krizle Doğru...)**.

Sistem patladı patlayacak...

Bu fark nedir ve nedendir? Bunu “Ekonomim Gazetesi'nden” **Yener Karadeniz** haberleştirdi. Merkez Bankası geçmişte Ahlatçı ile yürüttüğü operasyonu

12.04.2023

sanırım doğrudan kendisi yapmaya başlamış. Kapalı Çarşı'dan yüksek fiyattan dolar alıp Bankalar arası piyasada satıyormuş.

Kimin aklına gelirdi böyle bir müdahale yöntemi.

Bankalara zaten öğlen vakitleri dışında dolar satmayın talimatı verilmişti. Hatta yurtdışına dolar yollamak isteyenlerden sayısız evrak üzerinden gerekçelerini de alın denilmişti. Buna uyamayan bazı bankalara da 2 milyar lira ceza yazılmıştı.

Ama yetmedi işte. Yetmiyor yani...

Putin'in yolladığı dövizler, açtığı veresiye defteri. Ya da BAE ve S Arabistan ile düşmanlıktan bir anda dostluğa uzanan parasal boyutlu ilişkiler... Yetmiyor yetmiyor yetmiyor...

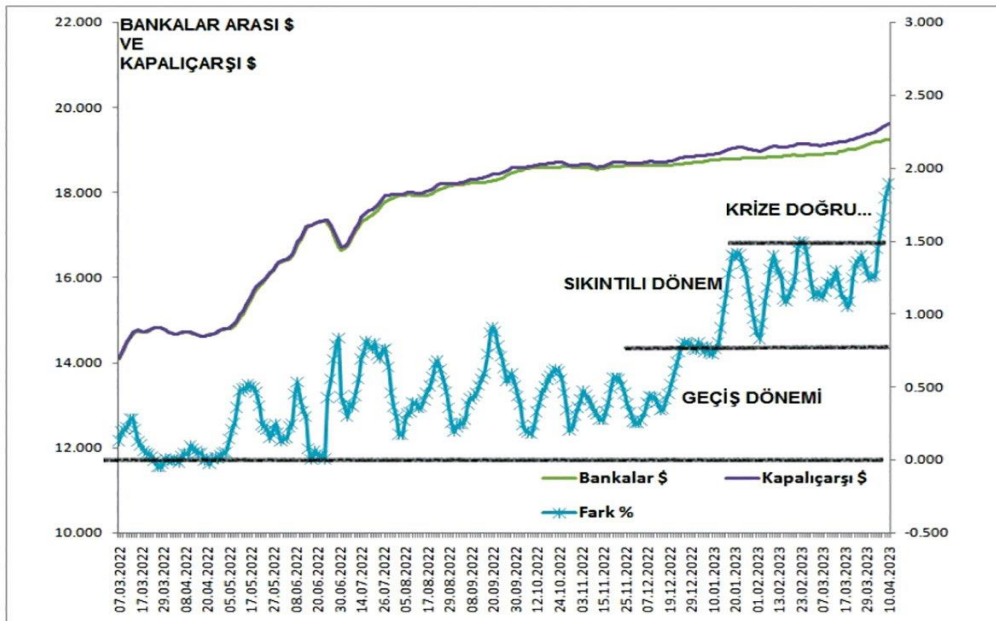
Zincir koptu kopacak... Grafik net şekilde veriyor.

Umarım güvene dayalı bir ekonomi yönetimi oluşur da ülkemiz bu zincire mahkum olmaz. Hepimiz adına tedirginim... Umarım yanıliyorum ve umarım bu grafikler-veriler gerçek olmasın.

Korkan sadece ben değilim sanırım... Aksi halde sayın Cumhurbaşkanı Erdoğan neden ekonomide -U- dönüşüne girmiş olsun ki? Neden Nass'ı unutsun ki? Neden aklına birden Mehmet Şimşek ile Lütfi Elvan gelsin ki....??

Seçimden sonra asıl kıyamet dediğimde bu siyasi yoranlar var ise yeniden grafiğe baksınlar.

Şu an bankalarda 19,287 lira olan 1 dolar Kapalıçarşı'da 19,647 lira: Fark %1,87

12 Nisan 2023, Çarşamba

BAŞYAZIMEHMET BARLAS

Erdoğan arayı gittikçe açıyor

Cumhurbaşkanı **Erdoğan**, AK Parti'nin 14 Mayıs seçim beyannamesini açıkladı. Başarılı ve coşkulu bir organizasyon oldu. Programın başında yayınlanan "**Türkiye Yüzyılı**" barkovizyon gösterisini ve **Yücel Arzen**'in "**Söyle**" isimli şarkısını çok başarılı buldum. **Erdoğan** 3 saate yakın konuştu. Türkiye'nin tüm temel meselelerine değindi. Detaylarına girmeden önce bir konunun altını çizmek istiyorum. Dünkü konuşmada, yaklaşık 21 yıldır Türkiye'nin her sokağına hizmet götürmüş, her vatandaşın hayatına dokunmuş bir siyasetçinin tecrübesini, özgüvenini ve kararlılığını izledik.

Erdoğan'ın en yakın rakibi olan **Kılıçdaroğlu**'nu da geçen hafta bir TV kanalında dinlemiştik. Uyuşturucu kaçakçılarının paralarını ele geçireceğini, organ mafyasına vergi koyacağını ve bu yöntemlerle Türkiye'ye sıcak para getireceğini iddia ediyordu. Cumhurbaşkanı **Erdoğan**, rakipleriyle arayı gittikçe açıyor. Sadece oy oranlarından bahsetmiyorum. **Erdoğan**'ın karşısında gerçeklikten kopmuş, idrak sorunu yaşayan bir siyasi rakip var. **Erdoğan** ile **Kılıçdaroğlu** arasında her yönden inanılmaz bir uçurum var. **Erdoğan** elbette Türkiye için bir şans ama ülkemiz bu muhalefeti gerçekten hak etmiyor.

SEÇİMLERE ASRIN FELAKETİ DAMGA VURACAK

14 Mayıs seçimlerine, 11 ilimizde meydana gelen asrın deprem felaketi damgasını vuracak demiştik. **Erdoğan**'ın konuşmasında da deprem felaketinin yaralarını sarma konusu ön plandaydı. Sadece deprem bölgesinde değil, afet riski yüksek olan bölgelerde alınacak önlemler de madde madde sıralandı. İstanbul, deprem riski en yüksek şehirlerin başında geliyor. Ancak İBB Başkanı **İmamoğlu** ne yazık ki aylardır İstanbul'a uğramıyor. İstanbul'u unutmuş kapı kapı dolaşarak **Meral Akşener**'in ve **Kılıçdaroğlu**'nun siyasi PR'ını yapıyor. Hukukçu **Ersan Şen**'in dediği gibi, **İmamoğlu** ile **Yavaş** kamu görevlisi değil mi, istifa etmeden nasıl seçim çalışması yapıyorlar?

Erdoğan'ın seçim beyannamesinde bir de yeni evleneceklerle müjdeler vardı. İki yıl ödemesiz, sıfır faizli, 48 ay vadeli 150 bin liralık evlilik kredisi. Cumhurbaşkanı, gençlere sadece evlilik kredisi değil, istihdam konusunda da müjdeli haberler verdi.

Kamuda hep tartışılan mülakat sisteminin kaldırılmasının da çok önemli olduğunu düşünüyorum. **Erdoğan**'ın kadınlara da erken emeklilik başta olmak üzere birçok güzel haberi vardı.

Enflasyonun tek haneli rakamlara düşürülmesi, dijital oylama, aileyi koruma, çocuklu kadınlara kısmi çalışma, gençlere vergi muafiyeti, tarımsal üretimin artırılması, dijital dönüşüm, enerji bağımsızlığı gibi önemli konular **Erdoğan**'ın seçim beyannamesine damgasını vurdu.

'HER BİR VATANDAŞIMIZI TABİİ MENSUBUMUZ SAYIYORUZ'

Dünkü yazımda "**Erdoğan**'ın kazandığı 16 seçimi izledim. Hiçbir seçimde **Erdoğan**'ı bu kadar rahat görmedim" demiştim. Birileri çok rahatsız olmuş. Siz rahatsız oluyorsunuz diye gerçekleri.

söylemekten vazgeçmeyeceğiz. **Erdoğan**'ın dünkü 3 saatlik konuşmasını başından sonuna kadar izledim. Çok iyi bir hatip olduğunu sanırım söylememe gerek yok. Evet **Erdoğan**, siyasi macerasının belki de en rahat seçim çalışmasını yapıyor. Dünkü konuşmasında seçimleri kazanmaya artık daha yakın olmanın rahatlığı ve güveni vardı. Gerçekleştiremeyeceği hiçbir vaatte bulunmadı.

Yaşanan tüm olumsuzluklara rağmen 8 aydır tüm anketlerde oyunu sürekli artıran AK Parti'nin bu yükselişinde hiç şüphesiz en büyük pay sahibi Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'dır. Onun bu kararlılığı ve tükenmeyen heyecanı yavaş yavaş parti teşkilatlarında da hissedilmeye başlanmış.

Erdoğan'ın konuşmasında en beğendiğim bölümü de paylaşmak istiyorum: "**Bugüne kadar hangi partiye oy verirse versin, her bir vatandaşımızı AK Parti'nin tabii bir mensubu sayıyoruz. Sadece bugüne kadar kendisini henüz partimizin ve ittifakımızın saflarına katamadığımız, kazanamadığımız için hayıflandıklarımız var. İnsanları 'yaratılıştan eş, dinde kardeş' görme yaklaşımıyla vatan topraklarının her karışına hizmet vermeye devam edeceğiz.**"

Bu sözler halkı hiç ayırmadan merkeze koyan bir siyasi duruşun göstergesi. **Erdoğan** 16 seçimi işte bu anlayışla kazandı. 14 Mayıs'ta bu zaferlerini taçlandıracağını düşünüyorum.